

Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад «Національний гірничий університет»
Кафедра аерології та охорони праці

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Завідувач кафедри
аерології та охорони праці

_____ Голінько В.І.

“29” серпня 2017 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Управління охороною праці та техногенною безпекою

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Галузь знань _____ 26 «Цивільна безпека»

(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність _____ 263 «Цивільна безпека»

(шифр і назва спеціальності)

Освітня програма _____ Промислова безпека та охорона праці

(назва освітньої програми)

Інститут, факультет _____ «Гірничий факультет»

(назва інституту, факультету)

2017-2018 навчальний рік
м. Дніпро

Робоча програма дисципліни «Управління охороною праці та техногенною безпекою» для студентів спеціальності 263 «Цивільна безпека» спеціалізації «Промислова безпека та охорона праці», 29 серпня 2017 року. – 15 с.

Розробники:

Муха Олег Анатолійович, доцент кафедри аерології та охорони праці, кандидат технічних наук, доцент.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри аерології та охорони праці.
Протокол від 29 серпня 2017 року № 1.

Завідувач кафедри аерології та охорони праці

(Голінько В.І.)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

“29” серпня 2017 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 26 «Цивільна безпека»	Вибіркова частина (дисципліни спеціалізацій)	
Модулів – 1	Спеціальність: 263 «Цивільна безпека»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 1		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: «Розробити інструкцію з охорони праці за професією галузі знань»		Семестр	
Загальна кількість годин - 120 годин		1-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 4-	Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр	Лекції	
		34 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		17 год.	4 год.
		Лабораторні	
		0 год.	0 год.
		Самостійна робота	
		49 год.	90 год.
		Індивідуальні завдання: 20 год.	
		Вид контролю: залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 42,5% до 57,5%;

для заочної форми навчання – 8% до 92%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни полягає у формуванні у майбутніх фахівців (магістрів) умінь та компетенції для забезпечення ефективного управління охороною праці та техногенною безпекою, спрямованого на захист працівників від шкідливих та небезпечних виробничих чинників, і захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій

Завдання вивчення дисципліни передбачає забезпечення гарантії

збереження здоров'я і працездатності працівників у виробничих умовах конкретних галузей господарювання та захисту населення через ефективне управління охороною праці та техногенною безпекою шляхом формування відповідальності у посадових осіб і фахівців за колективну та особисту безпеку.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- законодавчі та правові основи управління охороною праці та техногенною безпекою;
- основні вимоги нормативно-правових актів з управління охороною праці та техногенною безпекою;
- принципи розробки заходів щодо забезпечення охорони праці, виробничої санітарії, протипожежного захисту та охорони навколишнього середовища на об'єктах підвищеної небезпеки;
- порядок організації навчання, перевірки знань і атестацію керівників підприємств та спеціалістів, що експлуатують об'єкти підвищеної небезпеки;
- основні принципи управління й контролю за станом виробничого середовища та забезпеченням безпечних та нешкідливих умов праці в галузі;
- основні функції та завдання систем управління охороною праці на підприємствах;
- вимоги безпеки до технологічного обладнання та процесів на підприємствах галузі;
- заходи та засоби попередження виникнення аварій та/або катастроф на потенційно небезпечних об'єктах, а також у суб'єктів господарювання, що можуть створити реальну загрозу їх виникнення.

вміти:

- застосовувати сучасні методи дослідження і аналізу ризиків, загроз і небезпек на робочих місцях та виробничих об'єктах;
- здійснювати обґрунтування і розробку безпечних технологій в галузі;
- розслідувати нещасні випадки, аварії та професійні захворювання;
- розробляти та проводити заходи щодо усунення причин нещасних випадків, з ліквідації наслідків аварій на виробництві;
- впроваджувати організаційні і технічні заходи з метою поліпшення безпеки праці;
- враховувати положення нормативно-правових актів з управління охороною праці та техногенною безпекою при виконанні виробничих та управлінських функцій;
- організовувати діяльність виробничого колективу з обов'язковим урахуванням вимог нормативно-правових актів з управління охороною праці та техногенною безпекою;
- управляти діями щодо запобігання виникненню нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві;
- розподіляти функції, обов'язки і повноваження з управління охороною праці у виробничому колективі;
- розробляти та впроваджувати безпечні технології та зразки техніки,

вибирати оптимальні умови і режими праці на основі сучасних технологічних та наукових досягнень в галузі;

- розробляти методичне забезпечення і проводити навчання та перевірку знань з питань охорони праці;

- розробляти заходи захисту населення і територій від вражаючих чинників надзвичайних ситуацій техногенного характеру.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Вступ. Міжнародні норми в сфері управління охороною праці та техногенною безпекою

Соціальне партнерство (соціальний діалог) в сфері управління охороною праці та техногенною безпекою. Соціальне партнерство як принцип законодавчого та нормативно-правового забезпечення в сфері управління охороною праці та техногенною безпекою.

Виробнича діяльність та управління охороною праці як невід’ємна складова соціальної відповідальності. Визначення та основні принципи соціальної відповідальності. Міжнародні норми соціальної відповідальності. Стандарт SA 8000 «Соціальна відповідальність». Міжнародний стандарт ISO 26000 «Настанова по соціальній відповідальності». Вимоги до забезпечення управління охороною праці та техногенною безпекою в структурі соціальної відповідальності.

Законодавча основа Євросоюзу з питань управління охороною праці та техногенною безпекою – частина соціальної політики ЄС. Директиви ЄС з питань управління охороною праці та техногенною безпекою. Рамкова директива 89/391/ЄС «Про введення заходів, що сприяють поліпшенню безпеки та гігієни праці працівників».

Трудові норми Міжнародної організації праці. Конвенції та Рекомендації МОП. Основні Конвенції МОП в галузі управління охороною праці та техногенною безпекою.

Міжнародне співробітництво в галузі управління охороною праці та техногенною безпекою. Основні напрямки співробітництва.

Тема 2. Законодавче регулювання та нормативно-правові акти з питань управління охороною праці та техногенною безпекою.

Законодавчі та нормативно-правові акти з регулювання виробничої діяльності. Показник нормативно-правових актів. Галузеві програми поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища. Положення про організацію системи управління охороною праці в галузі.

Тема 3. Система управління охороною праці в галузі.

Основні вимоги до побудови і функціонування системи управління охороною праці (СУОП). Забезпечення функціонування та побудова СУОП на

підприємствах галузі. Положення про СУОП, структура та зміст його розділів.

Примірний розподіл функціональних обов'язків з охорони праці керівників, посадових осіб і фахівців підприємства. Пріоритет функцій забезпечення безпеки. Ефективність функціональної структури СУОП.

Планування заходів з охорони праці. Види планування та контролю стану охорони праці. Виявлення, оцінка та зменшення ризиків небезпечних подій. Облік і аналіз показників охорони праці. Плани локалізації і ліквідації аварійних ситуацій й аварій.

Галузеві системи управління охороною праці. Мета та принципи функціонування. Організаційна та функціональна структури СУОПГ.

Регіональні системи управління охороною праці, мета, принципи та основні функції. Служби охорони праці місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування.

Тема 4. Дослідження і профілактика виробничого травматизму та професійної захворюваності в галузі.

Дослідження та профілактика виробничого травматизму. Звітність та інформація про нещасні випадки, аналіз їх причин. Основні причини виробничих травм та професійних захворювань. Розподіл травм за ступенем тяжкості. Методи дослідження виробничого травматизму.

Основні технічні та організаційні заходи щодо профілактики травматизму та професійної захворюваності в галузі.

Мета та завдання розслідування нещасних випадків. Обов'язки роботодавця щодо розслідування нещасних випадків. Обставини, за яких проводиться розслідування. Встановлення зв'язку нещасного випадку з виробництвом.

Розслідування та облік нещасних випадків, хронічних професійних захворювань і отруєнь на виробництві. Спеціальне розслідування нещасних випадків. Розслідування професійних захворювань. Організація розслідування, склад комісій з розслідування, основні документи.

Розслідування та облік аварій. Розслідування інцидентів та невідповідностей.

Тема 5. Регламентація умов праці на підприємствах галузі.

Аналіз умов праці у галузі за показниками шкідливості та небезпечності чинників виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу.

Гігієнічна класифікація праці. Фактори виробничого середовища. Показники важкості та напруженості трудового процесу. Організація контролю умов праці. Ергономічна оцінка робочих місць. Атестація робочих місць за умовами праці.

Санітарно-гігієнічні вимоги до умов праці в галузі. Шкідливі хімічні речовини, біологічні чинники, виробничий пил. Вібрація, шум, інфразвук, ультразвук. Виробничі випромінювання. Мікроклімат робочої зони.

Важкість праці: Динамічні, статичні навантаження. Напруженість праці. Увага, напруженість аналізаторних функцій, емоційна та інтелектуальна напруженість, монотонність праці.

Тема 6. Безпека праці при експлуатації машин і механізмів

Вимоги безпеки під час експлуатації основного технологічного обладнання, при підготовці сировини та при виробництві продукції. Вимоги безпеки до розміщення обладнання та утримання робочих місць. Забезпечення безпеки контрольно-вимірювальних приладів, автоматизованих систем управління, сигналізації та зв'язку.

Вимоги до санітарного контролю за станом повітря робочої зони. Вимоги до засобів індивідуального захисту.

Вимоги безпеки до виробничих і допоміжних приміщень. Утримання території підприємств галузі. Особливості охорони праці при ремонтних роботах, під час вантажно-розвантажувальних робіт. Вимоги безпеки праці під час експлуатації систем опалення, вентиляції і кондиціонування повітря.

Вимоги до працівників певних категорій і порядок допуску їх до роботи.

Тема 7. Організація робіт підвищеної небезпеки на підприємствах галузі.

Перелік робіт підвищеної небезпеки. Перелік машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки. Порядок видачі дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки. Перелік видів робіт підвищеної небезпеки, які виконуються на підставі декларації відповідності матеріально-технічної бази роботодавця вимогам законодавства з питань охорони праці та промислової безпеки.

Тема 8. Порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці.

Вивчення основ охорони праці у навчальних закладах і під час професійного навчання працівників на підприємстві. Організація навчання і перевірки знань з питань охорони праці на підприємстві. Спеціальне навчання і перевірка знань з питань охорони праці. Навчання і перевірка знань з питань охорони праці посадових осіб. Організація проведення інструктажів з питань охорони праці. Стажування, дублювання і допуск працівників до роботи.

Тема 9. Організаційно-технічні заходи з профілактики, запобігання, локалізації та ліквідації наслідків техногенних аварій і катастроф.

Загальні відомості про техногенні аварії і катастрофи, класифікація надзвичайних ситуацій. Законодавчі та нормативно-правові акти, які регулюють питання щодо профілактики, запобігання, локалізації техногенних аварій та ліквідації їх наслідків. Реагування на надзвичайні ситуації та ліквідація їх наслідків на підприємствах галузі.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
Тема 1. Вступ. Міжнародні норми в сфері управління охороною праці та техногенною безпекою	9	3	1	0	0	5	10	0		0		10
Тема 2. Законодавче регулювання та нормативно-правові акти з питань управління охороною праці та техногенною безпекою	20	3	2	0	10	5	22	1	1	0	10	10
Тема 3. Система управління охороною праці в галузі	27	6	2	0	10	9	22	1	1	0	10	10
Тема 4. Дослідження і профілактика виробничого травматизму та професійної захворюваності в галузі	10	3	2	0	0	5	11	1		0		10
Тема 5. Регламентація умов праці на підприємствах галузі	10	3	2	0	0	5	10	0		0		10
Тема 6. Безпека праці при експлуатації машин і механізмів	9	3	1	0	0	5	10			0		10
Тема 7. Організація робіт підвищеної небезпеки на підприємствах галузі	12	4	3	0	0	5	12	1	1	0		10
Тема 8. Порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці	10	3	2	0	0	5	12	1	1	0		10
Тема 9. Організаційно-технічні заходи з профілактики, запобігання, локалізації та ліквідації наслідків техногенних аварій і катастроф	13	6	2	0	0	5	11	1		0		10
Усього годин	120	34	17	0	20	49	120	6	4	0	20	90

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Закон України «Про охорону праці». Визначення чисельності служби охорони праці та організація її роботи.	2
2	Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування». Визначення розміру одноразової допомоги потерпілим та членам їх сімей.	1
3	Закон України «Про об'єкти підвищеної небезпеки». Визначення класу небезпеки об'єктів підвищеної небезпеки за пороговими значеннями небезпечних речовин	1
4	Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у	2

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	сфері господарської діяльності». Складання розпорядчих документів органів державного нагляду (контролю)	
5	Порядок видачі дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки. Оформлення Заяви на одержання дозволу, Дозволу та Декларації відповідності матеріально-технічної бази роботодавця вимогам законодавства з питань охорони праці та промислової безпеки	2
6	Показчик нормативно-правових актів з питань охорони праці. Перелік робіт підвищеної небезпеки.	1
7	Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці. Оформлення документації щодо проходження навчання та перевірки знань з ОП.	2
8	Ідентифікація і оцінка рівня професійного ризику на робочому місці. Розробка комплексу заходів з питань охорони праці щодо захисту працівників.	2
9	Порядок проведення розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві. Складання Акту за формою Н-5.	2
10	Система управління виробництвом і охороною праці. Складання змісту СУВОП підприємства.	2
	Разом	17

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ. Міжнародні норми в сфері управління охороною праці та техногенною безпекою	5
2	Законодавче регулювання та нормативно-правові акти з питань управління охороною праці та техногенною безпекою	5
3	Система управління охороною праці в галузі	9
4	Дослідження і профілактика виробничого травматизму та професійної захворюваності в галузі	5
5	Регламентація умов праці на підприємствах галузі	5
6	Безпека праці при експлуатації машин і механізмів	5
7	Організація робіт підвищеної небезпеки на підприємствах галузі	5
8	Порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці	5
9	Організаційно-технічні заходи з профілактики, запобігання, локалізації та ліквідації наслідків техногенних аварій і катастроф	5
	Разом	49

7. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання виконуються кожним студентом окремо. Тема

індивідуального завдання призначається викладачем з урахуванням спеціальності, на якій навчається студент.

Структура індивідуального завдання:

- 1) титульний аркуш;
- 2) зміст з зазначенням сторінок;
- 3) розгорнута відповідь на надану тему по суті;
- 4) список використаних джерел.

Бібліографічний опис джерела повинен відповідати вимогам ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 і забезпечувати можливість однозначної ідентифікації джерела.

В індивідуальному завданні повинні бути посилання на всі джерела, які використовувались. Посилатися слід, як правило, на джерело в цілому. При необхідності допускаються посилання на розділи, таблиці, ілюстрації чи сторінки джерела.

Використання запозичених даних без зазначення джерела розглядається як плагіат.

Посилання на джерело наводиться у вигляді його порядкового номера в переліку посилань, узятото в квадратні дужки, в яких допускається зазначенням додаткової інформації (посилання на розділи, таблиці, ілюстрації чи сторінки джерела). Якщо необхідно посилатися одночасно на декілька джерел, їх номери зазначають через кому чи тире.

Індивідуальне завдання виконують на аркушах формату А4. Всі сторінки роботи нумеруються. На кожній сторінці залишають поля для зауважень рецензента. У кінці індивідуального завдання необхідно поставити дату виконання та підпис. Індивідуальне завдання студент здає викладачу, який викладає дисципліну. Індивідуальне завдання виконується у встановлені викладачем терміни.

8. Методи навчання

Методи навчання, що використовуються у процесі лекційних занять:

- лекція з елементами пояснення;
- ілюстрація наочних матеріалів;
- використання мультимедійного обладнання;
- використання офіційних інформаційних ресурсів;
- пояснення;
- використання ресурсів сайту дистанційної освіти та корпоративного порталу Office 365.

Методи навчання, що використовуються під час практичних занять:

- робота с текстом методичних вказівок до виконання практичної роботи (конспектування, анотування тощо);
- практичні дослідження.
- традиційна бесіда;
- евристична бесіда;

- використання ресурсів сайту дистанційної освіти;
- використання ресурсів сайту дистанційної освіти та корпоративного порталу Office 365.

9. Методи контролю

Оцінка якості засвоєння навчальної дисципліни «Нормативне регулювання виробничої діяльності» включає поточний контроль успішності та екзамен.

Для модульного контролю засвоєння студентами навчального матеріалу, що вивчається під час аудиторних занять і самостійної роботи, передбачено проведення модульної контрольної роботи.

Модульний контроль здійснюється через оцінювання рівня сформованості компетенцій.

Підсумковий контроль здійснюється без участі студента на підставі результату поточного контролю успішності та результату екзамену через визначення середньозваженого балу.

Самостійна робота з підготовки до контрольних заходів здійснюється за методичними рекомендаціями до самостійної роботи.

Поточний контроль проставляється викладачем в останній тиждень теоретичного навчання навчального семестру без участі студента на основі здобутків студента на протязі семестру.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Загальна оцінка за 100-бальною шкалою з дисципліни розраховуються за формулою:

$$\sum B^{УОПТБ} = \frac{\sum B_{лек}^{УОПТБ} \cdot N_{лек} + \sum B_{практ}^{УОПТБ} \cdot N_{практ}}{N_{лек} + N_{практ}}$$

де $\sum B_{лек}^{УОПТБ}$ – загальна оцінка з лекційного модуля, балів (за 100-бальною шкалою); $\sum B_{практ}^{УОПТБ}$ – загальна оцінка з практичного модуля, балів (за 100-бальною шкалою); $N_{лек}$ – кількість годин з лекцій (аудиторних), годин; $N_{практ}$ – кількість годин з практичних (аудиторних), годин.

Загальна оцінка з лекційного модуля розраховуються за формулою:

$$\sum B_{лек}^{УОПТБ} = B_{консп} + B_{інд.завд} + B_{роб.зан.} + B_{лек.мод.роб.}$$

де $B_{консп}$ – бали за конспект лекцій; $B_{інд.завд.}$ – бали за індивідуальне завдання; $B_{роб.зан.}$ – бали за роботу на заняттях; $B_{лек.мод.роб.}$ – бали за лекційну модульну роботу, (max 60 балів);

$$B_{консп} + B_{інд.завд} + B_{роб.зан.} \rightarrow \max 40 \text{ балів.}$$

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

1. Закон України «Про охорону праці».
2. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування»
3. Закон України «Про об'єкти підвищеної небезпеки»
4. Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності»
5. Показник нормативно-правових актів з питань охорони праці.
6. Порядок видачі дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки
7. Перелік робіт підвищеної небезпеки.
8. Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці.
9. Розслідування та облік нещасних випадків і аварій на виробництві. Методичні вказівки до самостійної роботи та практичних занять для студентів усіх спеціальностей та форм навчання / М. В. Шибка, О. В. Безщасний, Я. Я. Лебедев, Г. П. Кривцун. – Д.: Національний гірничий університет, 2012. – 33 с.
10. Пугач І.І. Охорона праці в галузі. Методичні вказівки та контрольні завдання для студентів заочної форми навчання галузі знань 18 «Виробництво та технології», спеціальності 184 «Гірництво», спеціалізації «Збагачення корисних копалин» / І.І. Пугач ; М-во освіти і науки України, – Д. : Державний ВНЗ «НГУ», 2016. – 24 с.
11. Методичні вказівки та контрольні завдання з дисципліни “Охорона праці в галузі” для студентів заочної форми навчання / Уклад. В.І. Голінько, В.Ю. Фрундін, Я.Я. Лебедев, С.Б. Мікрюков – Д.: НГУ, 2007. – 15 с.

12. Рекомендована література

Базова

1. Гогіташвілі Г.Г. Системи управління охороною праці. – Львів: Афіша, 2002.

- 315 с.
2. Гогіташвілі Г.Г. Управління охороною праці та ризиком за міжнародними стандартами / Г.Г. Гогіташвілі, Є.Т. Карчевські, В.М. Лапін. – К.: Знання, 2007. – 367 с.
 3. Голінько В.І., Чеберячко С.І. Практикум з охорони праці. Навчальний посібник - Д.: Державний ВНЗ «НГУ», 2011. – 270 с.
 4. Москальова В.М. Охорона праці у питаннях та відповідях: Навчальний посібник / В.М. Москальова, В.Л. Филипчук, С.Л. Кусковець, В.О. Турченко – Рівне: НУВГП, 2011. – 444 с.
 5. Тіроль М.М. Техногенна безпека / М.М. Тіроль, Л.Р. Ниник, В.И. Чабан. – Рівне: 2003. – 358 с.
 6. Ткачук К.Н. Управління охороною праці / К.Н. Ткачук, Я.О. Мольчак, С.Ф. Каштанов та ін. – Луцьк: ЛНТУ, 2012. – 287 с.
 7. Русаловський А.В. Правові та організаційні питання охорони праці: Навчальний посібник. 6-те вид., доп. і перероб. – К.: Університет «Україна». 2013. – 283 с.
 8. Павлюк Ю.Е. Ризики небезпечних об'єктів та методика їх оцінки. Навч. посібник / Ю.Е. Павлюк, А.В. Сибірний, О.Ф. Бабаджанова – ЛДУ БЖД. 2007. - 62 с.
 9. Мачуський В.В. Правове регулювання господарської діяльності: навч. посіб. / В.В. Мачуський, Л.О. Кожура, Ю.В. Сагайдак та ін. – К.: КНЕУ, 2015 – 152 с.
 10. Зеркалов Д.В. Охорона праці в галузі: Загальні вимоги. Навчальний посібник. – К.: Основа, 2011. – 551 с.
 11. Кепич Т.Ю. Охорона праці в галузі: Навч. посіб. / Т.Ю. Кепич, І.Ю. Семенова, М.В. Лавренюк. – К.: КНУ ім. Т.Шевченка, 2013. – 255 с.

Допоміжна

1. Конституція України, прийнята на п'ятій сесії Верховної Рада України 28 червня 1996 року.
2. Закон України «Про охорону праці» від 14 жовтня 1992 року № 2694-ХІІ.
3. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 28 грудня 2014 року № 77-VIII.
4. Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» від 5 квітня 2007 року № 877-V.
5. Закон України «Про об'єкти підвищеної небезпеки» від 18 січня 2001 року № 2245-III.
6. Кодекс законів про працю України. Затв. законом Української РСР від 10.12.1971.
7. Кодекс цивільного захисту України.
8. ДСТУ 2293-99 Охорона праці. Терміни та визначення основних понять.
9. Постанова Кабінету Міністрів України від 10 вересня 2014 р. № 442 «Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади»

10. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.08.2002 р. № 1288 «Про затвердження Положення про Державний реєстр потенційно небезпечних об'єктів».
11. Постанова Кабінету Міністрів України № 956 від 11.07.2002 р. «Порядок ідентифікації та обліку об'єктів підвищеної небезпеки».
12. Постанова Кабінету Міністрів України від 26 жовтня 2011 р. № 1107 «Про затвердження Порядку видачі дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки».
13. Постанова КМУ від 29.02.2012 р. № 306 Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності та визначається періодичність здійснення планових заходів державного нагляду (контролю) у сфері техногенної та пожежної безпеки.
14. Постанова КМУ від 26 червня 2013 р. № 444 Про затвердження Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях.
15. Постанова Кабінету Міністрів України від 27 серпня 1999 року Лг° 1571 «Про порядок проведення атестації працівників керівного складу державних підприємств».
16. Постанова Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2015 р. № 1052 Про затвердження Положення про Державну службу України з надзвичайних ситуацій.
17. Наказ Державного комітету по нагляду за охороною праці від 15.11.2004 р. № 255 «Типове положення про службу охорони праці».
18. Наказ МНС України від 23.02.2006 № 98 «Про затвердження Методики ідентифікації потенційно небезпечних об'єктів».
19. Наказ МНС України № 338 від 18.12.2000 р. «Про затвердження Положення про паспортизацію потенційно небезпечних об'єктів».
20. Наказ Держспоживстандарту України № 457 від 11.10.2010 р. «Класифікатор надзвичайних ситуацій ДК 019:2010».
21. Наказ МВС України від 02.11.2015 р. № 1337 Деякі питання проведення перевірок щодо додержання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері цивільного захисту, техногенної та пожежної безпеки.
22. Наказ Міністерства праці та соціальної політики України № 637 від 04 грудня 2002 р. «Про затвердження Методики визначення ризиків та їх прийнятних рівнів для декларування безпеки об'єктів підвищеної небезпеки».
23. Наказ МНС України № 119 від 22.04.2003 р. «Про затвердження Класифікаційних ознак надзвичайних ситуацій».
24. НПАОП 0.00-3.08-02 «Нормативи порогових мас небезпечних речовин для ідентифікації об'єктів підвищеної небезпеки».
25. НПАОП 0.00-6.21-02 «Порядок ідентифікації та обліку об'єктів підвищеної небезпеки».
26. НПАОП 0.00-6.22-02 «Порядок декларування безпеки об'єктів підвищеної небезпеки».

27. НПАОП 0.00-4.05-93 «Положення про Національну раду з питань безпечної життєдіяльності населення».
28. НПАОП 0.00-4.33-99. «Положення щодо розробки планів локалізації та ліквідації аварійних ситуацій і аварій».

13. Інформаційні ресурси

1. <http://www.rada.gov.ua> – офіційний сайт Верховної Ради України.
2. <http://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=1992> – інформаційна сторінка дисципліни «Управління охороною праці та техногенною безпекою» на офіційному сайті дистанційної освіти Державного ВНЗ «НГУ».
3. <http://www.ukrstat.gov.ua>
4. <http://ww.dnop.kiev.ua>
5. <http://dsns.gov.ua>
6. <http://normativ.ua>
7. Журнал «Безпека життєдіяльності».
8. Журнал «Охорона праці і пожежна безпека».
9. Журнал «Надзвичайна ситуація».